

LBDIS

We know

ADINA GRIGORE

books

MARIA RAICU

CRISTINA IPATE-TOMA

DANIELA-CLAUDIA NEGRITOIU

AUGUSTINA ANGHEL

ISTORIE

**CAIET DE LUCRU
CLASA A IV-A**

Editura Ars Libri

CUPRINS

I. TRECUTUL ȘI PREZENTUL DIN JURUL NOSTR.....	3
1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE: trecut, prezent, mileniu, secol, deceniu, epocă istorică, spațiu istoric, surse istorice.....	3
2. FAMILIA: trecutul familiei, sărbători de familie, timpul liber, activități cotidiene...5	5
3. COMUNITATEA LOCALĂ ȘI NAȚIONALĂ: teritorii, locuințe și viață cotidiană, tradiții, sărbători, religie, monumente ale eroilor.....	7
Comunități ale minorităților pe teritoriul de azi al României.....	9
4. COPILĂRIA DE IERI ȘI DE AZI ÎN COMUNITATEA LOCALĂ	11
5. POPOARE DE IERI ȘI DE ASTĂZI.....	13
6. CUNOAȘTEREA LUMII PRIN CĂLĂTORI.....	15
Recapitulare.....	17
II. EPOCI, EVENIMENTE, PERSONALITĂȚI.....	18
1. ANTICHITATEA	18
Legende și scrieri ale anticilor despre daci și romani	18
2. EVUL MEDIU (EPOCA MEDIEVALĂ).....	22
Figuri legendare de voievozi, domnitori și conducători locali în opere literare și istorice.....	22
Recapitulare	37
Evaluare sumativă	39
Istoria prin jocuri	41
Transilvania - spațiu multiethnic. Sat și oraș în Transilvania medievală.....	43
Istorici și cronicari, despre personalități ale minorităților.....	45
3. EPOCA MODERNĂ.....	48
Alexandru Ioan Cuza și Unirea	48
Carol I și Independența. Carol Davila.....	51
Eroi ai Primului Război Mondial.....	54
Ferdinand I și Marea Unire.....	56
România la cumpăna dintre milenii. Regele Mihai I.....	58
III. CULTURĂ ȘI PATRIMONIU.....	61
1. LOCURI ISTORICE DIN COMUNITATE.....	61
2. LOCURI CU IMPORTANȚĂ ISTORICĂ PENTRU ROMÂNIA.....	64
Așezări și construcții dacice, grecești și romane.....	64
Castele și cetăți martore ale evenimentelor istorice.....	67
Construcții religioase și ctitorii lor.....	70
3. MONUMENTE ȘI LOCURI INCLUSE ÎN PATRIMONIUL UNESCO.....	72
Recapitulare finală.....	74
Test de evaluare finală.....	77
Învățăm istoria prin jocuri.....	78

Noțiuni introductive: trecut, prezent, mileniu, secol, deceniu, epocă istorică, spațiu istoric, surse istorice • **Familia:** trecutul familiei, sărbători de familie, timpul liber, activități cotidiene • **Comunitatea locală și națională:** teritorii, locuințe și viață cotidiană, tradiții, sărbători, religie, monumente ale eroilor • **Comunități ale minorităților pe teritoriul de azi al României** • **Copilăria de ieri și de azi în comunitatea locală** • **Popoare de ieri și de astăzi** • **Cunoașterea lumii prin călători** • Recapitulare

1. NOȚIUNI INTRODUCATIVE: trecut, prezent, mileniu, secol, deceniu, epocă istorică, spațiu istoric, surse istorice

1. Citește informațiile de mai jos.

Documente
antice

arme de
piatră

topor din
piatră

oală de lut

vas de lut

inscripții

„Istoria este adevărata povestire și înfățișare a întâmplărilor neamului omenesc, icoana vieții trecute.”

(Mihail Kogălniceanu)

Istoria este știința care studiază evoluția societății omenești în toate formele ei de manifestare (economic, politic, social, cultural), de la apariția omului și până astăzi.

Istoria este scrisă de **cronicari** (în trecut) și **istorici** (în prezent), care studiază hărți, documente, inscripții, fotografii, legende, tradiții, ziare, cărți, care constituie **surse istorice scrise**.

Istoricii sunt ajutați de către **arheologi**, care fac descoperiri din trecut prin săpături în pământ, aducând la lumină: unelte, arme, vase, ruine ale locuințelor și cetăților vechi, monede, podoabe, sigilii, care constituie **surse istorice nescrise**.

Evenimentele istorice sunt încadrate în timp istoric și în spațiu istoric.

Spațiul istoric este teritoriul unde s-a desfășurat un eveniment istoric.

Măsurarea timpului istoric este cunoscută prin **data istorică** (momentul când a avut loc evenimentul istoric și durata evenimentului istoric).

Cronologia este știința auxiliară (ajutătoare) a istoriei care se ocupă cu plasarea în timp a evenimentelor istorice, în ordinea în care s-au petrecut. Cronologia folosește următoarele **unități de timp istoric**: anul (365/366 zile), deceniul (10 ani), secolul/ veacul (100 ani), mileniul (1000 ani), epoca istorică (ce poate cuprinde mai multe secole sau milenii și cele două ere înainte de nașterea lui Iisus Hristos, după nașterea lui Iisus Hristos).

2. Completează următoarele enunțuri:

Istoria studiază evoluția de la apariția omului și până astăzi.

Istoria este scrisă de și

3. Scrie câte trei exemple de:

• surse istorice scrise:

• surse istorice nescrise:

4. Ordonează crescător, numerotând unitățile de măsură ale timpului istoric.

an;

secol;

mileniu;

deceniu.

5. Privește tabelul și rezolvă sarcinile.

Epoca Străveche cca. 1.8 mil î.Hr - sec. I î.Hr.	Sec.X î.Hr. (1000 - 901)	Sec IX î.Hr. (900 - 801)	Sec VIII î.Hr. (800 - 701)	Sec. VII î.Hr. (700 - 601)	Sec.VI î.Hr. (600 - 501)	Sec. V î.Hr. (500 - 401)	Sec.IV î.Hr. (400 - 301)	Sec. III î.Hr. (300 - 201)	Sec. II î.Hr. (200 - 101)	Sec.I î.Hr. (100 - 1)	
	Mileniul I î. Hr.										
Epoca Antică sec. I î. Hr. - sec. VII d. Hr.	Sec. I î. Hr. (100-1)		Anul 1 nașterea lui Hristos		Sec. I d.Hr. (1 - 100)	Sec. II d.Hr. (101 - 200)	Sec. III d.Hr. (201 - 300)	Sec. IV d.Hr. (301 - 400)	Sec. V d.Hr. (401 - 500)	Sec.VI d.Hr. (501 - 600)	
	Mileniul I î. Hr.			Mileniul I d. Hr.							
Epoca Medievală sec. VII - sec. X VIII	Sec.VII d.Hr. (601 - 700)	Sec.VIII d.Hr. (701 - 800)	Sec. IX d.Hr. (801 - 900)	Sec. X d.Hr. (901 - 1000)	Sec. XI d.Hr. (1001 - 1100)	Sec.XII d.Hr. (1101 - 1200)	Sec.XIII d.Hr. (1201- 1300)	Sec.XIV d.Hr. (1301- 1400)	Sec.XV d.Hr. (1401- 1500)	Sec.XVI d.Hr. (1501 - 1600)	Sec.XVII d.Hr. (1601 - 1700)
	Mileniul I d. Hr.					Mileniul II d. Hr.					
Epoca Modernă sec. XVIII - sec.XX	Sec. XVIII (1701-1800)						Sec. XIX (1801-1900)				
	Mileniul II d. Hr.										
Epoca Contemporană începând cu sec. XX	Sec. XX (1901-2000)						Sec. XXI (2001-2100)				
	Mileniul II d. Hr.						Mileniul III d. Hr.				

a) Care este epoca în care s-a născut Iisus Hristos?

b) Care este epoca dinaintea nașterii lui Hristos?

c) Care este primul secol din epoca contemporană?

6. Completează tabelul, după model.

Anul	Secolul	Mileniul	Epoca
710 î. Hr.	VIII î. Hr.	I î. Hr.	Străveche
101 d. Hr.			
2010 d. Hr.			
1650 d. Hr.			
250 î. Hr.			
1848 d. Hr.			
800 î. Hr.			
1250 d. Hr.			
260 d. Hr.			

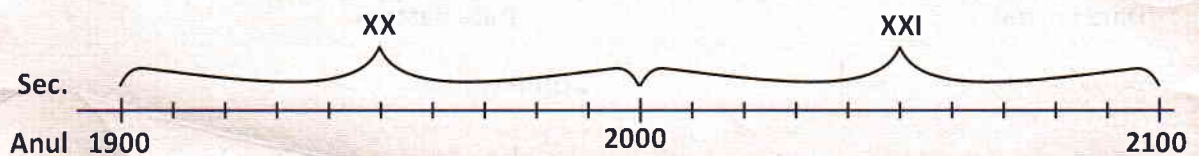
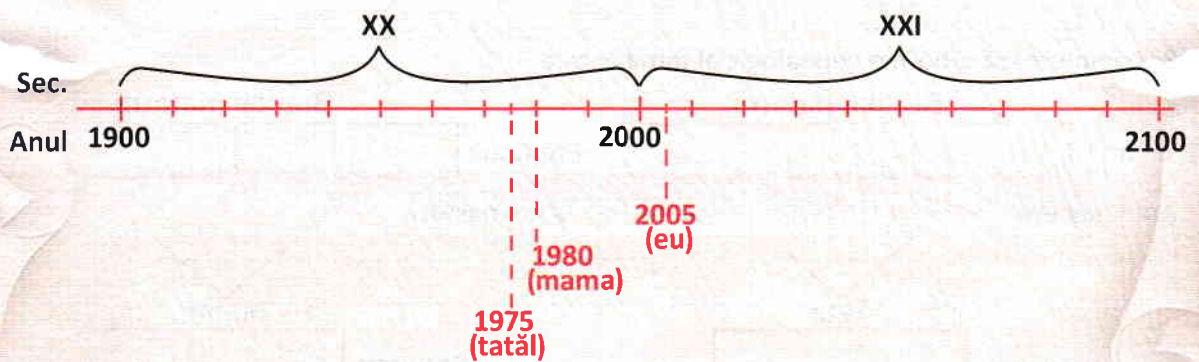
4. Care sunt documentele școlare care te pot reprezenta în viitor?

5. Care sunt evenimentele importante la care iau parte membrii familiei tale?

6. Cum sunt păstrate amintirile de familie?

7. Povestește, în câteva enunțuri, un eveniment important din familie la care ai participat.

8. Urmărind modelul, reprezintă pe axa timpului anii de naștere: al tatălui, al mamei și al tău.

3. COMUNITATEA LOCALĂ ȘI NAȚIONALĂ: teritorii, locuințe și viață cotidiană, tradiții, sărbători, religie, monumente ale eroilor

1. Citește informațiile.

„Viața unui neam este adesea hotărâtă de mediul geografic în care a trebuit să se dezvolte.

(Nicolae Iorga – istoric)

Nicolae Iorga

Formarea și dezvoltarea comunităților umane, sunt influențate de factori geografici, istorici și climatici.

Așezările umane au apărut pe lângă o sursă de apă (lac, râu), dezvoltarea lor fiind determinată de resursele naturale din zonă, datorită cărora s-au dezvoltat ocupațiile locuitorilor.

Satele și ocupațiile locuitorilor au rămas în timp strâns legate de factorii naturali. Agricultură și creșterea animalelor au rămas ocupații principale în sate de câmpie, păstoritul și meșteșugurile pe bază de lemn sunt tipice pentru locuitorii satelor montane.

Satele au păstrat peste timp tradițiile și obiceiurile legate de sărbători câmpenești și religioase.

Așezările care au cunoscut o dezvoltare rapidă au concentrat în comunitatea lor o populație numeroasă și au evoluat ca **orașe**. Aici s-au construit fabrici, uzine, școli, spitale, importante instituții publice, locuințe specifice (blocuri) și căi de comunicație moderne, oferind locuitorilor o diversitate de ocupații.

Istoria unei localități este cuprinsă într-o lucrare, numită **monografie**. Sursele istorice ale unei monografii locale pot fi găsite în case memoriale, biblioteci, biserici, muzee, iar cinstirea eroilor locali și naționali este realizată prin monumentele istorice.

2. Bifează varianta corectă.

O monografie este:

- istoria unei familii;
- istoria unui popor;
- istoria unei localități (a unei comunități locale).

3. Ce anume a influențat dezvoltarea unei localități de-a lungul istoriei?

4. Ce înseamnă comunitate națională?

5. Ce ocupații specifice mediului geografic au oamenii din localitatea ta?

6. Ce tradiții și obiceiuri sunt specifice localității tale?

7. Formulează trei enunțuri despre sărbătorirea Zilei Eroilor în localitatea ta.

8. Scrie ce reprezintă fiecare imagine.

Caută informații și imagini despre tradițiile și obiceiurile din zona în care locuiești. Realizează un colaj cu acestea.

1. Citește informațiile.

De-a lungul timpului, au ajuns și s-au stabilit pe pământul țării noastre, populații de naționalități diferite care s-au dezvoltat în comunități locale, conviețuind alături de români.

Aceste populații sunt minorități etnice. De exemplu:

- comunități de unguri (maghiari);
- comunități de germani (urmași ai sașilor și ai secuilor);
- ucrainenii, urmașii slavilor de est;
- bulgarii, urmașii slavilor de sud;
- comunități de greci, de turci, de lipoveni, de sârbi;
- comunități de rromi.

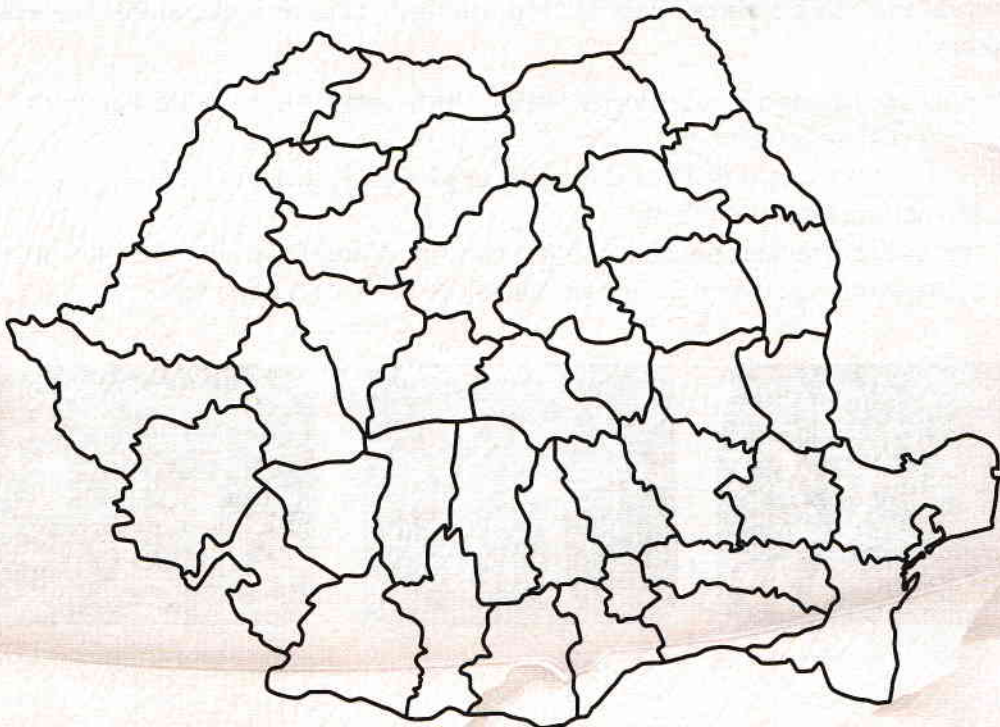
Fiecare minoritate etnică are propriile tradiții, obiceiuri, religii, vorbește limba maternă, precum și limba română.

Toate comunitățile minorităților din România au drepturi cetățenești egale cu ale românilor, care sunt prevăzute (specificate) în Constituția României, având reprezentanți în Parlamentul României.

Minoritățile și românii colaborează pe toate treptele vieții sociale și oferă o diversitate culturală, influențându-se reciproc.

2. Ce sunt minoritățile etnice?

3. Localizează și colorează pe hartă județul tău și scrie ce minorități conviețuiesc aici.

4. Ce minorități etnice se află în localitatea ta?

5. Ce tradiții și obiceiuri specifice minorităților etnice cunoști?

6. Dacă faci parte dintr-o minoritate etnică, povestește în câteva enunțuri despre o sărbătoare specifică.

7. Completează spațiile, folosind cuvintele din paranteză.

Minoritățile etnice vorbesc atât limba cât și limba română.
 Drepturile minorităților sunt prevăzute în
 Fiecare minoritate are reprezentanți în

(Constituția României, Parlamentul României, maternă)

8. Observă imaginile și scrie ce minorități reprezintă, după explicațiile referitoare la tradițiile și obiceiurile lor.

- Femeile rrome poartă fuste lungi încrețite, foarte colorate și înflorate. Părul este împletit în cozi, legat cu panglici colorate.
- Un obicei din prima zi de Paști al etniei maghiare este „stropitul fetelor”. Tinerii stropesc cu apă sau parfum fetele de măritat.
- Gospodinele ucrainene pregătesc pentru masa din Ajunul Crăciunului 12 feluri de mâncare de post, care simbolizează cele 12 luni ale anului precum și cei 12 apostoli.

1. Citește informațiile.

În trecut, din cauza condițiilor istorice determinate de războaie, de lipsuri materiale și de o nestatornică organizare socială, viața copiilor era diferită de cea existentă în zilele noastre.

De educație aveau parte numai copiii familiilor bogate, iar cei ai familiilor sărace erau nevoiți să muncească încă de la o vârstă fragedă alături de părinți, la câmp și la creșterea animalelor. De asemenea, ei deprindeau de mici unele meșteșuguri.

În trecut, copiii aveau jucării confecționate din lemn, materiale textile și chiar păr de animale.

În prezent, copilăria este total diferită. Toți copiii au șanse egale la educație. Ei învață în școli și în spații special amenajate, se pot bucura de jucării moderne și de activități recreative.

Copiii au drepturi, dar și îndatoriri.

Drepturile copiilor sunt prevăzute prin lege. Organizațiile neguvernamentale (ONG) și alte instituții ale statului se îngrijesc ca aceste drepturi să fie respectate.

2. Scrie A (adevărat) sau F (fals) în dreptul fiecărei afirmații.

În trecut, copiii:

☐ învățau în grădinițe, școli, licee;	☐ vizionau filme pe internet;
☐ nu aveau jucării moderne;	☐ aveau mingi din păr de animale;
☐ erau nevoiți să muncească de la o vârstă fragedă;	☐ vorbeau la telefonul mobil.

3. Ce fel de jucării aveau copiii în trecut?

4. Ce înseamnă că toți copiii au șanse egale la educație?

5. Diagrama Venn.

În trecut	Ocupațiile copiilor	În prezent